

Handläggare: Sture Svedjedal/Helén Kollin
Telefon: 508 25 072/508 25 012

Till
Socialtjänstnämnden

Yttrande över remiss av förslag till nytt miljöprogram för Stockholm 2007-2010

(1 bilaga)

Förslag till beslut

1. Socialtjänstnämnden godkänner förvaltningens yttrande som svar på remissen.
2. Tjänsteutlåtandet överlämnas till kommunstyrelsen.

Dag Helin

Eddie Friberg

Sammanfattning

Förvaltningen föreslår att nämnden tillstyrker det reviderade förslaget till nytt miljöprogram för Stockholm 2007-2010 som utgår från stadsledningskontorets tjänstemannaförslag som togs fram i bred samverkan med stadens förvaltningar och bolag men har kompletterats med bland annat bakgrundsbeskrivningar av delmålen samt en översikt av mål och regleringar internationellt samt nationellt. Det nya förslaget har anpassats till stadens nya politiska inriktning, organisation och aktualitetsprövningen av stadsövergripande styrdokument i Budget 2007.

Bilaga

Miljöprogram

Bakgrund

Stadsledningskontoret har på uppdrag av kommunfullmäktige under 2005-2006 samordnat framtagandet av ett nytt miljöprogram för Stockholm 2007-2010 i bred samverkan med stadens förvaltningar och bolag. I uppdraget ingick att lämna förslag på ett verksamhetsintegrerat miljöprogram som fokuserar på nämndernas och styrelsernas egen rådighet. Ett första förslag skickades på remiss till samtliga nämnder och styrelser. Ett stort antal värdefulla detaljsynpunkter och förslag på omformuleringar lämnades i remissvaren. Många av dessa arbetades in i förslaget som lämnades våren 2006 till beredning för beslut i kommunfullmäktige. Stadsledningskontoret har efter återremittering i kommunfullmäktige den 4 september 2006 återigen reviderat förslaget till miljöprogram i enlighet med miljö- och fastighetsrotelns synpunkter.

Det nya förslaget har remitterats till tre stadsdelsnämnder, tio facknämnder och elva bolag i staden. Remisstiden går ut den 29 augusti 2007. Förvaltningen har fått dispens till och med den 31 augusti 2007.

Ärendets beredning

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom kansliavdelningen.

Förslaget till nytt miljöprogram för Stockholm i sammanfattning

Miljöprogrammets främsta syfte är att styra och samordna stadens verksamheter i en miljömässigt hållbar riktning och ska anses utgöra ett kommunövergripande styrdokument inom miljöområdet och uppdrar åt nämnder och uppmanar styrelser att inom det integrerade lednings- och styrsystemet (ILS) hantera verksamheternas miljöfrågor med syfte att uppnå målen i miljöprogrammet.

Programmet gäller från 2007 till och med utgången av 2010 och omfattar sex övergripande mål som sammanfattar stadens ambitioner inom miljöområdet. Jämfört med tidigare miljöprogram har detta en tydligare fokusering på stadens egen rådighet. Målen preciseras genom ett antal delmål som anger vad som ska uppnås inom programperioden, men inte hur detta ska ske. Delmålen är därför uppdelade i mål där stadens verksamheter har hög grad av direkt inflytande och mål där staden endast kan verka för att målen uppnås.

Programmet knyter också an till de nationella miljö kvalitetsmålen och folkhälsomålen samt till de regionala målen inom miljöområdet. Programmet fångar samtidigt upp centrala övergripande mål från stadens andra miljörelaterade styrdokument (till exempel Renhållningsordning med avfallsplan, Vattenprogram för Stockholm, Översiktsplan) och beslut (nya mål för miljöbilar, stadens koldioxidmål). Miljöprogrammet utgör därmed stadens övergripande mål inom miljöområdet, som övriga mer åtgärdsinriktade riktlinjer ska koppla till. Programmet är utformat enligt de riktlinjer som gäller för stadens styrdokument.

Miljöprogrammet bygger på stadens tidigare miljöprogram och miljöutredningar där de viktigaste miljöfrågorna och hälsoriskerna lyfts fram. Tillståndet i miljön och effekterna på miljö och hälsa har analyserats grundligt varefter de viktigaste miljöfrågorna och målområdena för staden som helhet identifierats (transporter, varor, energi, mark- och vatten, avfall samt inomhusmiljö) också de viktigaste aktörerna och deras rådighet har klarlagts. Vetenskaplig förankring har skett så långt möjligt. Därutöver har förankring och bearbetning skett inom stadens nämnder och styrelser för att anpassa målen till stadens verksamhet.

Förslaget innebär en ökad målfokusering jämfört med såväl det gällande miljöprogrammet som tidigare programförslag. Utgångspunkten för miljöprogrammet är att det inte finns något motsatsförhållande mellan hållbar tillväxt och ett modernare miljötänkande samt vikten av samverkan med näringslivet för att åstadkomma en hållbar utveckling.

Kostnadseffektiviteten vad gäller uppföljning har säkrats genom att de nämnder eller bostadsstyrelser som verksamhetsmässigt mest berörs av respektive delmål föreslås få ansvaret för uppföljning och fastställande av uppföljningsmått.

I programmet förutspås inte hur åtgärderna skulle kunna påverka samhällsutvecklingen. Detta medför att varken stadens kostnader för att uppnå målen eller de samhällsekonomiska konsekvenserna av programmet går att i detalj beräkna eller uppskatta. Verksamheterna ska själva välja de mest kostnadseffektiva åtgärderna för att inom ramen för sina uppdrag och sin budget arbeta för målen.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunfullmäktige uppdrar åt de nämnder och uppmanar de styrelser som i och med att förslaget till miljöprogram antas får ansvar för uppföljning av delmål, att i samarbete med kommunstyrelsen under hösten 2007 utveckla och fastställa uppföljningsmetoder för respektive delmål. Slutligen föreslås att kommunstyrelsen ges i uppdrag att metodmässigt integrera genomförande och uppföljning av miljöprogrammets mål i det webbaserade planerings- och uppföljningsstödet ILS.

Miljömålen i miljöprogrammet är följande:

1. Miljöeffektiva transporter
2. Giftfria varor och byggnader
3. Hållbar energianvändning
4. Hållbar användning av mark och vatten
5. Miljöeffektiv avfallshantering
6. Sund inomhusmiljö

Förvaltningens miljöarbete

Förvaltningen har en miljöpolicy och arbetar varje år i samband med budgeten fram ett miljöprogram för verksamheten.

Förvaltningens miljöarbete riktar in sig på de områden verksamheterna har störst rådighet över nämligen: miljöeffektiva resor och transporter, källsortering med särskild utsortering av farligt avfall samt hållbar energianvändning för förvaltningens verksamheter.

Varje år skickas en miljöenkät till samtliga verksamheter som en uppföljning av verksamheternas miljöarbete. I den löpande interkontrollen inom förvaltningen följs även miljöfrågor upp.

Förvaltningen arbetar vidare för att varje verksamhet ska ha egen kontroll över sin energiförbrukning. Lokalinventeringar som genomförts har ökat medvetenheten i energifrågor vad gäller både förbrukning och driftskostnader.

Årligen delas ett internt miljödiplom ut till de verksamheter som framgångsrikt arbetar enligt förvaltningens miljöpolicy och miljöprogram.

Enligt den utbytesplan förvaltningen har lagt fast kommer antalet miljöbilar i förvaltningen under 2007 uppgå till 75 % och vid 2008 års utgång till 100 %.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen kan konstatera att det egna miljöarbetet i tillämpliga delar stämmer väl med förslaget till miljöprogram för Stockholms stad.

Nedan kommenteras de delmål som förvaltningen har stor rådighet att arbeta med och de delmål förvaltningen kan verka för ska uppnås under programperioden.

Mål 1 Miljöeffektiva transporter

Mål för staden

Under programperioden ska följande delmål uppnås

Delmål 1.1 Stadens arbetar systematiskt för att minska miljöbelastningen från egna och upphandlade transporter.

Delmål 1.2 Stadens bilpark består till 100 % av miljöbilar som till 85 % körs på förnybart drivmedel.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen arbetar med att miljöeffektivisera transporter och de uppställda delmålen 1.1 och 1.2 är möjliga att genomföra. Kommunstyrelsen ansvarar för uppföljning av delmål 1.1 och Miljö- och hälsoskyddsnämnden ansvarar för uppföljningen av delmål 1.2.

Staden ska verka för att följande delmål uppnås under programperioden

Delmål 1.3 Utsläppen från trafiken minskar

Delmål 1.4 Andelen personer som åker kollektivt, cyklar och går ökar

Delmål 1.5 Andelen miljöfordon och andelen förnybart bränsle ökar

Delmål 1.6 Trafikbullret utomhus minskar

Förvaltningens synpunkter

När det gäller delmål 1.3 – 1.6 kommer förvaltningen att medverka till att de uppställda målen nås genom att dels förorda att anställda åker kollektivt, cyklar eller går i tjänsten dels genom att förvaltningens bilpark byts ut till miljöbilar. Miljö- och hälsoskydds nämnden ansvarar för uppföljningen av delmålen.

Mål 2 Giftfria varor och byggnader

Mål för staden

Under programperioden ska följande delmål uppnås

Delmål 2.1 Utsläppen av miljö- och hälsoskadliga ämnen från varor och byggnader ska minska.

Delmål 2.2 Andelen ekologiska livsmedel som staden köper in är minst 15 %.

Delmål 2.3 Under perioden ska två bostadsprojekt miljöprofileras.

Förvaltningens synpunkter

Genom att välja leverantörer som är upphandlade av staden och förvaltningen kan delmål 2.1 och 2.2 uppfyllas. Miljö- och hälsoskydds nämnden och Stockholm Vatten ansvarar för uppföljning av delmål 2.1. Kommunstyrelsen ansvarar för uppföljningen av delmål 2.2. Förvaltningen har ingen rådighet över delmål 2.3. Exploateringsnämnden ansvarar tillsammans med miljö- och hälsoskydds nämnden för uppföljningen av delmål 2.3.

Mål 3 Hållbar energianvändning

Mål för staden

Under programperioden ska följande delmål uppnås

Delmål 3.1 Energianvändningen i stadens egna byggnader och anläggningar minskar med 10 %.

Delmål 3.2 Upphandlad el i stadens egna verksamheter bör uppfylla kraven för miljömärkning.

Förvaltningens synpunkter

- Förvaltningen arbetar kontinuerligt med att minska energianvändningen där förvaltningen har möjlighet att påverka. Genom att successivt införa rörelsestyrt ljus i förvaltningens boenden och behandlingsverksamheter kan energiförbrukningen minskas.
- Förvaltningen deltar i stadens upphandlingar där krav kommer att ställas på miljömärkt el eller motsvarande krav om inte kravet leder till orimliga kostnader. Miljö- och hälsoskydds nämnden ansvarar för uppföljningen av delmål 3.1, medan varje nämnd och styrelse ansvarar för att leverera data gällande den egna energianvändningen. Kommunstyrelsen ansvarar för uppföljning av delmål 3.2.

Staden ska verka för att följande delmål uppnås under programperioden

Delmål 3.3 Utsläppen av växthusgaser från energianvändning minskar med 10 % per stockholmare.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen kommer att arbeta för att miljöeffektivisera transporter i verksamheterna och minska energianvändningen i de lokaler förvaltningen brukar. Miljö- och hälsoskyddsnämnden ansvarar för uppföljningen av delmålet.

Mål 4 Hållbar användning av mark och vatten

Mål för staden

Under programperioden ska följande delmål uppnås

Delmål 4.1 Särskild värdefulla mark- och vattenområden ska bevaras

Delmål 4.2 Exploatering av värdefulla mark- och vattenområden kompenseras

Delmål 4.3 Stockholmarna har god tillgång till variationsrika mark- och vattenområden.

Delmål 4.4 Stadsbyggandet ska vara långsiktigt hållbart

Staden ska verka för att följande delmål uppnås under programperioden

Delmål 4.5 Park- och naturmarkernas biologiska mångfald värnas

Delmål 4.6 Den ekologiska statusen i Stockholms sjöar och vattendrag förbättras.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen har ingen rådighet över detta målområde. Miljö- och hälsoskyddsnämnden ansvarar för miljöövervakning samt tillsyn.

Mål 5 Miljöeffektiv avfallshantering

Mål för staden

Under programperioden ska följande delmål uppnås

Delmål 5.1 Mängden avfall från stadens verksamheter ska minska

Delmål 5.2 Mängden avfall som nyttiggörs från stadens verksamheter ökar

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen arbetar idag aktivt och metodiskt med källsortering, kompostering i lokaler där det är möjligt och utsortering av farligt avfall. Det borde vara möjligt för förvaltningen att minska den genererade avfallsmängden med minst 10 viktprocent per anställd. En förutsättning för redovisningen av det uppkomna avfallet är att enklare system för mätning av avfallet skapas. Trafik- och renhållningsnämnden ansvarar för uppföljningen av delmålen.

Staden ska verka för att följande delmål uppnås under programperioden

Delmål 5.3 Andelen farligt avfall som samlas in ökar

Delmål 5.4 Mängden avfall per stockholmare minskar samtidigt som mängden avfall som nyttiggörs ökar.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen har möjlighet att påverka att andelen insamlat farligt avfall ökar om insamlingsystemet byggs ut.

Mål 6 Sund inomhusmiljö

Mål för staden

Under programperioden ska följande delmål uppnås

Delmål 6.1 Andelen personer som besväras av hälsoproblem orsakade av inomhusmiljön i stadens egna byggnader minskar

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen hyr och brukar lokaler och kan verka för en sund inomhusmiljö i dessa lokaler genom miljö- arbetsmiljö- och säkerhetsarbete samt samverkan med fastighetsägarna. Miljö- och hälsoskyddsnämnden ansvarar för uppföljningen av delmålet i samarbete med Skolfastigheter i Stockholm AB, Micasa och fastighetsnämnden.

Staden ska verka för att följande delmål uppnås under programperioden

Delmål 6.2 Andelen klagomål angående inomhusmiljö till miljö- och hälsoskyddsnämnden som föranleder åtgärd för fastighetsägare minskar

Delmål 6.3 Andelen bullerstörda inomhus minskar

Förvaltningens synpunkter

- Delmål 6.2 berör alla nämnder och styrelser som i sin verksamhet kan påverka utvecklingen och skapa förutsättningar för en bättre inomhusmiljö i Stockholms fastighetsbestånd.
- Delmål 6.3 berör särskilt miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafik- och renhållningsnämnden och stadens egna fastighetsbolag. Miljö- och hälsoskyddsnämnden ansvarar för uppföljningen av delmål 6.2 – 6.3.

Förvaltningen föreslår att nämnden tillstyrker inriktningen i förslaget till miljöprogram för Stockholm 2007-2010.

SLUT